HE 42/2021vp – Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta sekä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Työelämä ja tasa-arvovaliokunta
Kuulemistilaisuus 27.4.2021
Anniina Jokinen, erikoissuunnittelija

HEUNI

Hyväksikäytön liiketoimintamalli (ks. Jokinen & Ollus 2019)

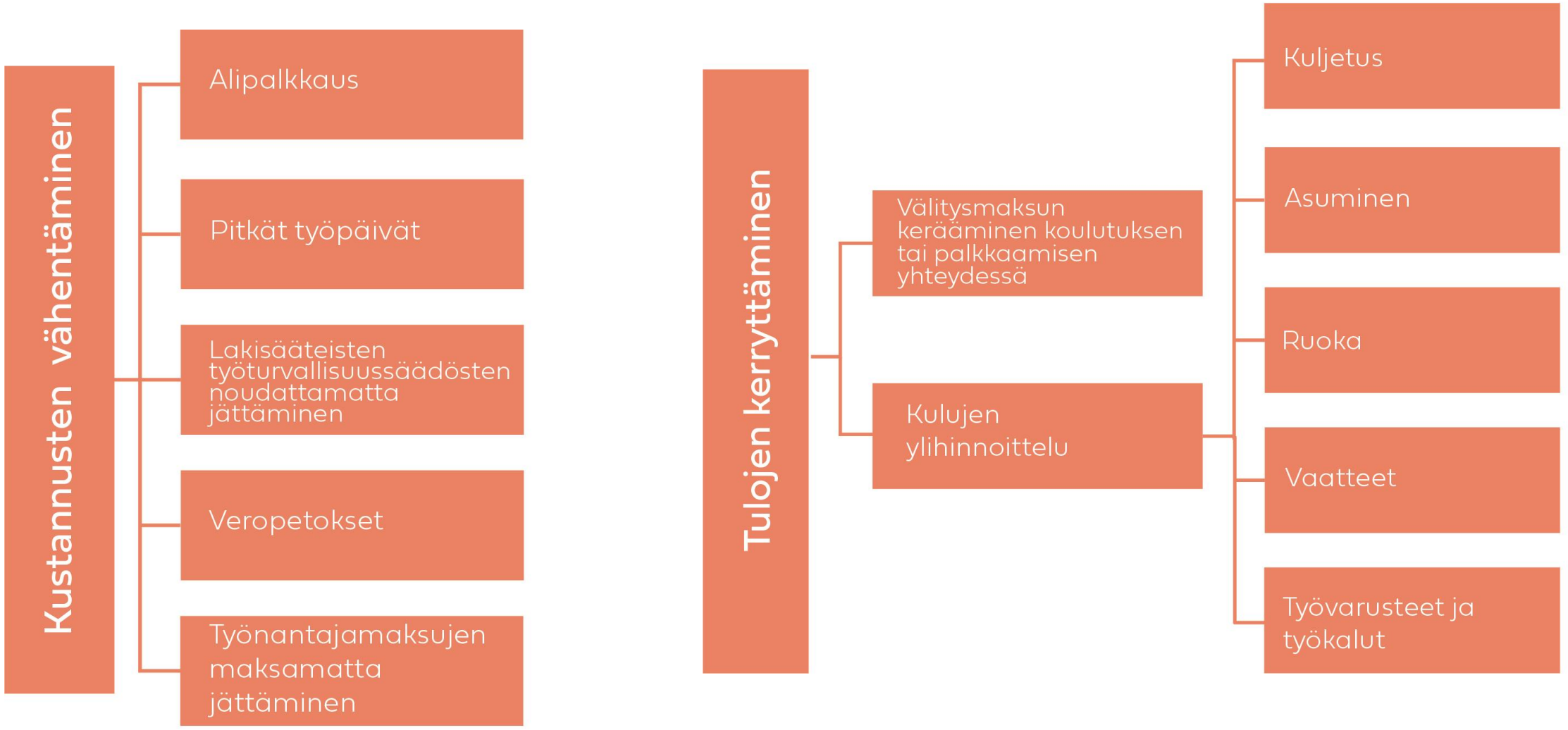

https://heuni.fi/-/report-series-92b

Kohtuuttomien kustannusten kieltäminen

- Kannatamme ehdotettuja kerääjien rekrytointiin liittyvän veloituksen kieltoa sekä kohtuuttomien veloituksien kieltoa mm. majoituksen, ruokailun ja poimintavälineiden osalta → **konkretia tarpeen, koska kerääjän vaikea arvioida mikä on kohtuullinen maksu esimerkiksi majoituksesta Suomessa.**

- Kiinnitämme huomiota siihen, että esityksen mukaan ansioiden maksamisen ja maksukieltojen noudattamisen valvonta tehtäisiin asiakirjojen perusteella jälkikäteen.

- Tutkimustemme mukaan tällaisia asiakirjoja väärennetään jälkikäteen tai erilaisia ”piilokuluja” voidaan periä epäsuorasti → **tarvitaan pistemäistä seurantaa ja monialaista valvontaa esimerkiksi moniviranomaisvalvontatapahtumien yhteydessä, ja tiedonkeruuta toteutuneista ehdoista myös itse kerääjiltä.**

Toimijan velvollisuuksien laajentaminen

- Kannatamme kerääjän Suomeen kutsuneen toimijan velvollisuuksien laajentamista ja selkeyttämistä → **yhteistoimintavelvoite seurata luonnontuotteiden satotilannetta ja varmistaa mahdollisimman suuri keruuansio, perehdytys omalla kielellä, tieto veloitettavista kuluista jo ennen Suomeen saapumista.**

- Kannatamme myös ehdotusta, jonka mukaan toimijalla on velvollisuus maksaa keruuansiot ennen kerääjän maasta poistumista ja että sisäänostohinta ja muut kulut ovat mahdollisimman läpinäkyviä.

- Korostamme myös toimijan omaa vastuuta varmistaa ettei esim. ulkomailla toimiva taho peri kerääjältä rekrytointimaksuja tai muita kohtuuttomia maksuja → **luotettavien kumppaneiden valinta ja palautteen pyytäminen myös itse kerääjiltä.**

Luonnontuotekeruualan toimijoiden luotettavuuden arviointi ja sanktioiminen

- Kannatamme esityksen mukaisesti Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain muuttamista siten, että velvoitteidenhoitoselvitykset olisivat työ- ja elinkeinotoimiston käytettävissä .

- Luotettavuutta arvioidessa on **syytä kiinnittää huomiota toimijoihin, jotka kiertävät velvoitteitaan esimerkiksi perustamalla uusia yrityksiä vanhojen tilalle tai vaihtavat yrityksen vastuuhenkilöitä, vaikka tosiallisesti sama vilpillinen toiminta jatkuisi → selvitettävä aiempi yritystoiminta.**

- Pidämme tärkeänä, että toimija, joka ei noudata ehdotetun lain säännöksiä, joutuisi korjaamaan toimintaansa työsuojeluviranomaisen toimintaohjeen perusteella ja **tarvittaessa toimijalle voitaisiin määrätä sakko.**

Kerääjien asema

- Kerääjät ovat tutkimusten mukaan erittäin riippuvaisia toimijoista ja heiltä saadusta tiedosta omista oikeuksistaan. Esityksessä mainitaan, että luonnontuotekeruualan toimijan tulisi varmistaa, että kerääjällä on mahdollisuus antaa ”palautetta toimijalle sekä toimivaltaisille viranomaisille. Tämä varmistettaisiin toimijan velvollisuudella pitää kerääjien nähtävillä viranomaisten yhteystiedot palautteen antamista varten.”

- →Ehdotamme, että selkeyden nimessä **nimetään yksi toimija, johon kerääjät voivat ongelmien sattuessa olla yhteydessä**.

- Kerääjiltä voitaisiin myös **järjestelmällisemmin kerätä ”palautetta”** (esim. kohtuuttomiin maksuihin ja luonnontuotekeruualan toimijan yhteistoiminta-velvollisuuteen liittyen) → **yhteistyö esim. Thaimaan suurlähetystön kanssa.**

Kiitos!

Anniina Jokinen
Anniina.jokinen@om.fi
@Jokinen_A

@heuni_institute @heuni_institute www.heuni.fi

HEUNI

The European Institute for
Crime Prevention and Control,
affiliated with the United Nations